

ABONAMENTUL

Pentru monarhie.

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.To' ce privește foaie
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
in Blaj.

Foaie bisericeasca-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Funcționărima.

— Articol din afară. —

Un număr mai recent al ziarului „Pesti Hirlep“, se ocupă de mizeriile, în vremile aceste grele ale războiului. Articolul concludă, că guvernul și susținătorii funcționării n'ar trebui să fixeze numai un maxim al salariului — conform diferitelor categorii — ci să se convingă mai întâiu, ce sumă e necesară azi, pentru a acoperi măcar spesele absolut inevitabile, pentru traiul de pe o zi pe alta.

Vieța funcționării n'a fost niciodată de invidiat. Retribuția ce o avem era — și în vremile normale — suficientă pentru a o încurcă de pe o zi pe alta, dar insuficientă de a trăi conform rangului și calificației, ce o avem.

Ce să mai spunem azi, în scumpetea îngrozitoare, ce a răscolit din temelii lăcomia producătorilor și a geșefarilor, cari se expun bucuroși a infunda temnița pe câteva luni, în schimbul unei averi fabuloase, ce le cade deadreptul în poală, ca un fruct copt!

Funcționărima, legată de orele ei de slujbă, n'a avut nici prilejul nici îndrăsneala, de a-se amesteca în daraveruri de acest soi. Ea și-a făcut datoria înainte, a încasat adause de scumpete de 30—35%, plătind, în aceeaș vreme articlii de trai, cu o diferență, ce atinge uneori cifra de 300 (treisute)%, sau chiar mai mult!

Unde e proporția?

Cu ce se acopere această dispoziție enormă, când salariul funcționării era, și mai înainte vreme, destul de modest? Toți producătorii, chiar și cei în mic, au un prilej oarecare de rebonificare, urcând costul articliilor ce-i au, începând cu ouele, laptele, puii de găină etc.

Dar funcționărima ce articol poate să urce, când ea nu are decât leafa ei modestă, o urcare de 30%, și o miie și una de cazuri pe incompatibilitate, în toate direcțiile posibile?

Un profesor dela liceu, de pildă, își începe slujba cu o leafă lunară de 100 cor. (una sută) și cvartir în natură. Aceasta după ce a isprăvit opt ani de liceu, patru de teologie, și tot cam patru la filozofie.

Un ucenic de librărie, care a terminat 2 clase gimnaziale și a petrecut 3—4 ani la vârsta de 17 ani 200 (două sute) cor. lunar, cvartirul și dejunul.

Să se noteze bine această paralelă, ce mi-a venit în minte, întâmplător.

Aceasta pentru vremile normale ce vor urmă, după încheierea războiului, când mulți din funcționarii noștri ajunși la sapă de lemn, vor căută cel dintăiu prilej, de a-și părăsi cariera, în schimbându-o cu alta, care li dă măcar posibilitatea de a trăi cinstit.

Nu știm la ce rezultat va duce mișcarea funcționării dela stat, pentru a-și ameliora soarta, dar orice îmbunătățiri ar urmă, ele sunt foarte de dorit, căci vor sană măcar în parte, mizeriile, ce copleșesc pe toți funcționarii, fie aceia în serviciul statului, fie în al confesiunilor, sau particularilor.

Toate acestea se referă și la preoțimea noastră, care în mare parte nu e producătoare, și n'a primit nici un procent măcar, ca adaus de scumpete.

Acordul economic dintre Ungaria și Austria. Svonurile răspândite de presa vieneză privitor la încheierea acordului economic dintre Ungaria și Austria a provocat mari nemulțămiri în tabăra opoziției.

Una dintre problemele cele mai mari a guvernului actual este tranșarea acor-

dului economic cu Austria. E vorbă de aflarea unor condiții prielnice ambelor state, ca temelia monarhică, pe care se bazează împărăția Habsburgilor, să se poată menține fără nici o sguduire launtrică. Opoziția, care în mare parte stă pe baza independenței economice, urmărește de mult cu atenție acțiunea guvernului pe acest teren. Conte Tisza la rândul său a declarat, că este împotriva oricărui provisoriu și numai o convenție comercială îndelungată este în favorul monarhiei și în special al Ungariei.

Ministrul-prezident și-a motivat punctul de vedere cu împrejurarea, că acordul economic austro-ungar trebuie să servească de bază la toate convențiile, câte monarhia le încheie cu alte state, iar aceste presupun lucruri consolidate aici și îndelungate. Opoziția la rândul său spuse în mai multe rânduri, că actualul parlament și mai ales majoritatea nu este chemată a încheia convenții de natura acesta, după ce ia expirat mandatul și numai vremile extraordinare a ținut-o la putere.

Contrastul dintre aceste două ideologii a ajuns pe față la conflict în ședința parlamentară 16 c., când contele Andrassy Gyula, șeful partidului constituțional, contele Apponyi Albert șeful 48-iștilor și contele Károlyi Mihály au interpelat guvernul asupra svonurilor plasate în presa din Viena, că acordul comercial a fost acceptat deja de guvern și încheiat pe un interval de 20 ani. Conte Tisza a răspuns, că încă nu este în aceea situație, ca să de-a răspuns meritoriu. Înțelegerile însă au ajuns acel stadiu, că pot servi deja de bază la încheierea convențiilor de natura aceasta și cu alte state.

Din dieceza Lugojului.

Circularul

Ilustrității Sale episcopului Frențiu, către soțiile de preot din dieceza Lugojului.

(Continuare.)

Preotul și preoteasa, însuflețiti de aceleași sentimente, de acelaș foc sacru, care le hrănește și încălzește inimile, fac din casa lor un colțisor de rai, din care să revarsă lumină și căldură bogată peste întreaga comună bisericească, pentru care amândoi înțeleg și vreau să aibă inimă de părinte. În acest colțisor de rai vieța să îmbogățește și să înalță zi de zi prin

contribuțiile prețioase ale celor ce-l lo-
suesc. În o astfel de familie, nicicând nu
să aud vorbe vătămătoare la adresa ni-
mănuia. Să grăesc de bine și dușmanii.
Să încunjură trândăvia, care e mai de
condamnat în familia de preot, ca aiurea.
Recreația din ceasurile libere e rugăciunea,
de să poate în comun, mai ales rugăciu-
nile dela masă și cele din sările sărbă-
torilor și ale Duminecilor, neeschizându-se
dela ele nici servitorii, apoi lectura din
diferite cărți pii și folositoare și comuni-
carea reciprocă a experiențelor proprii.
Toate acestea sunt produsele valoroase
ale interesului, ce-l cultivă *pentru ei* ca
oameni culți și *pentru popor* ca condu-
cători și educatori.

Oricine intră în o astfel de casă preo-
tasească, să simte fericit și se depărtează
mângâiat de acolo, văzând pilde frumoase
și aflând învățături înțelepte în orice afa-
cere, care privește sufletele, biserica, fa-
milia, școala, pedagogia, literatura, dreptul,
igiena și diferenții rami ai economiei și in-
dustriei.

Nu e așa, Multstimat Fice, că Dom-
niilor Voastre Vi-să imbie foarte multe
prilejuri, de a veni în contact cu familiile
date în grija de păstori a soților Dvoastre.
Dacă cu astfel de ocazii vă vărsați în-
aintea lor, prin expresiunea feții, prin mi-
șcări și prin graiu, bunătatea, calmitatea,
seriositatea, religiositatea, cumpătul, hăr-
nicia, cruțarea, simplitatea etc., știți bine,
că influențați asupra lor în chipul cel mai
binefacător. Binefacerea, a cărei centru e
casa Dvoastre, unde o începeți, continu-
ându-o apoi și isprăvind-o pe la casele
morboșilor din parohie și acelor greu în-
cercați de nenorociri, — Vă procură în
inimile acelor loc de frunte, de iubire și
recunoștință. Singur numai Dumnezeu ar
putea spune nobila înriurintă, ce o are un
cuvânt ereștinesc de mângâiere, ce se des-
prinde, la timp potrivit, de pe buzele Dvoa-

stre, ori o lingură de supă, o poamă, o
fălie de pâine, ori o medicină de casă etc.
ce duceți la ceice suferă, din mijlocul că-
roră Vă întoarceți, desigur, cu orizonturi
tot mai largi și cu tot mai mare însufle-
țire pentru a face binele. Sau, cine ar
putea înșiră binecuvântările cari se sălăș-
luiesc în casele credincioșilor noștri pe
urma conversărilor Dvoastre cu femeile
din popor despre educația religio-morală
în familie, despre conducerea casei, despre
grădărit, fiert, lucru de mână, cură-
țenie etc!?

Ascultarea *evlavioasă și regulată* a
s. liturgii din partea Dvoastre, a fiilor și
a servitorilor Dvoastre, mărturisirea și cu-
minecarea mai deasă sunt dovada vie nu
numai despre sentimentele religioase, ce
nutriți, ci ele grăesc și despre o delicată
atențiune și considerațiune, ce aveți pu-
rura față de cele mai însemnate lucrări
ale soților Dvoastre; apoi prin ținuta
Dvoastre corectă mai deșteptăți în mod
puternic și îmboldul credincioșilor de a
face și ei la fel.

Pasiunea, ce o aveți pentru curățenie,
iubirea ordinii, ce Vă caracterizează, și
mai ales devotamentul față de Euharisticul
Hristos Vă silesc desigur, să nu suferiți
murdărie pe ornatele sacre, nici sdrențe
și disordine în biserică, ei singure, ori, în
timpul din urmă, în mai multe locuri, cu
ajutorul membrilor reuniunilor pentru în-
frumșetarea bisericilor, depărtați de acolo
tot ce dispune și e în contradicție cu
sfântenia locului și a lucrurilor. Prin acea-
sta contribuți, ca cercetătorii bisericii să
se simtă bine acolo, și să poată medita
mai serios asupra purității sufletestei, care
are legături cu mult mai multe cu cură-
țenia externă decât își închipuiesc unii
oameni.

* * *

Dimpotrivă o soție, care nu vrea să-și
aștească ochii spre înălțimea misiunii

preotești și *nu vrea să-i înțeleagă însem-
nătatea*, dacă nu bagatelisează, ori persi-
fiază activitatea de preot a soțului său,
la tot cazul rămâne rece, indispusă, față
de manifestările sufletului de preot ale
aceluia. Între o astfel de preoteasă și între
soțul său de multeori să produc raporturi
încordate familiare. Și curios! De regulă
învinge ea. Cel înarmat cu un bogat și
bine ordonat capital intelectual, cel în-
dreptat spre idealuri înalte și frumoase,
capitulează înaintea aceleia, care e stă-
pănită de o resfățare grosolană, de o trufie
grotească, eventual de ignoranță și de
lăcomie.

Ea dărimă, ce clădește el ea preot.
Prin vieța ei ușuratică scoboară prestigiul
soțului său, îi stirbește autoritatea și îi
face stearpă activitatea, care altcum ar
putea produce în suflete o vieță nobilă,
viguroasă și supranaturală. Un astfel de
preot de regulă e neîndestulit cu bene-
ficiul parohial și cu venitul său, mulți își
lapadă vestmintele clericale, și să poartă
cu mustață fără barbă, motivându-și pro-
cedura în mod ridicul. Omite des obligă-
mântul de a propovădui învățătura lui
Hristos. Nu se pregătește cu grije la ad-
ministrarea s. taine. Fără nici o remușcare
calcă legea postului și a cumpătului. Nu-i
pasă, dacă căsenii lui nu-și împlinesc cu
sfântenie datorințele creștinești, nu vede
murdăria și disordinea din biserică. Toate
le face superficial, fără căldură, fără iu-
bire și fără interes. Apoi cum e lucrul așa
și rodul. Încetul cu încetul să slăbește le-
gătura dumnezească dintre el și biserică
călcându-și jurământul de credință și de-
votament.

Episcop Valeriu Trăian m. p.
(Va urma).

**Declarațiile secretarului im-
perial Zimmermann. Germania vrea
să încheie războiul în decursul verii.**

FOIȚA.

Sănătatea trupească.

De A. Melin.

III.

S'a întâmplat odată să rămân acasă
numai cu nepoțelul Mircea, de care v'am
povestit. Era o zi de vară, senină, dulce.
Eu, sătul de strămoșii orașelor, din cari
sosisem de curând, stam în pridvor, întins
pe un pățcel, și răsfoiam o gazetă. Mircea
era lângă mine cu socotelile lui: un călușel
de lemn schiop de două picioare, un
priznel, câteva pietricele, și alte boscărțe
copilărești. Deoparte, cu botul pe labe, sta
Tăbălușa; îi era cald tare și o chinuiam
muștele, din când în când clempănea fu-
rioasă, trudindu-să să le prindă. Peste vale,
în grădina bisericii, fluera un grangur; mai
departe, poate la Costănel morarul, cânta
prelung un cocoș.

De gazetă m'am urât curând. Am
aruncat-o la oparte și m'am întors spre
nepoțel. Ingenunchia să lângă „Murgu“ și
se trudea să-i înfășure pe după cap un
frâu de ață. În vremea când făcea aceasta,

vorbea cu scumpetea de cal. — Il potolea:
— Stai mu/gule, stai. Că te încalec
acuși.

Murgu sta el, nu-i vorba, mai ales
fiind beteag de două picioare. Dar Mircea
totuși nu-i de răgaz cu opreala. În inchi-
puirea lui trandafirică vedea, fără indoială,
un armăsar focos, cum auzise din poveștile
bunică-sa. Vre-un cal de Fătfrumos, cu
coamă de aur, cu copite de vânt. Cu nări
de jăratec. Cal năzdrăvan.

În celea din urmă reuși să lege
frânele Murgului și să-l proptească cumva
în picioare. Să fi văzut, țară, veselie! Ochi-
șorii lui Mircea stăluceau ca două neste-
mate. Gura îi era ea un boboc, când îl
sărută soarele. Ținea de frâne cu stânga,
iar cu dreapta învârtea pe după cap o
nuielușă. Trăgea de frâne și striga în gura
mare:

— Hi, mu/gu, hiiii!

Umplea pridvorul de bucuria lui
înflorită. Pridvorul, curtea și casa toată.
Din când în când se întorcea spre mine
și-mi spunea cuprins de mare fericire:

— Unohiule, uite-mă cum încalec pe
mu/gu! Hi-i-i mu/gu, hiiii!

M-am sprijinit într'n cot și mă uitam
cu inima încălzită la nepoțel și calul lui.
Vedeam și simțeam. Atâta vioiciune și

sănătate, îmi aprinse parcă și mie inchi-
puirea. Imi părea că bietul murg de lemn
cu două picioare betege s'a înzdrăvenit
ca prin minune. Își încoardă grumazii și
întinde frâne argintate. Se mișcă... Văd
un Fătfrumos de-o schioapă, aprig și gu-
reș ca un cântec de veselie. — Aud plez-
nituri de nuia și... dudit de copite. Chiot
ca la o nuntă de crai.

— Hi, murgu, hiiii!

Câtă sănătate! Ce veselie! Câtă
fericire...

S'a trezit și Tăbălușa din lenea ei
vărătică, a uitat muștele obraznice, și se
uită și ea la Mircea. Se uită lung...

Eu îl sorb din ochi și mă gândesc:
fericit copilăș, fericită mamă, fericită
casă...

Sănătate: lumină, fericirea!

*

Altă dată. Nu văzusem pe Mircea de
mult. Petreceam vacanța în orașelul din
apropiere, la nește oameni buni. — Și nu
mai aveam prilejul să-l văd zilnic. — Intr'o
zi iată, coborîră spre casa unde locuiam
doi oaspeți dragi. Frate-meu, cu fecioru.
Scumpul meu nepoțel și prietin, Mircea.
„Pan, om năzdrăvan“ — vorba lui.

M'am repezit în calea lor, la poar-
tă. Și am așteptat aici să strige Mircea cu

Zimmermann secretarul imperial german a expus înaintea unui corespondent din Madrid următoarele declarații în legătură cu războiul submarin.

— Mi-ar plăcea, dacă neutralii ar examina îndeajuns situația noastră. Asupra propunerilor inamicilor noștri nu încapem nici o îndoială; vrem să ne distrugă total, terile noastre să le împartă. De câteori eram aduși înaintea delimei mari, când era vorba să alegem astfel de mijloace prin cari se putem zădărnici planurile dușmanilor, am fost conduși de acel punct decisiv, că nu putem să ne jertfim poporul, fără de a aplica singurul mijloc cu efect, numai de aceea ca să nu atragem ura căruiva stat neutral.

— Războiul neînduplecat de submarine — a continuat secretarul imperial — va încheia războiul încă în decursul acestui an. Statele-Unite, dacă vrem ca războiul să nu dureze mult, ar trebui să nu ne impede în uzarea liberă a acestei arme. America ar lucra corect, când ne-ar lăsa să lucrăm liber ca să ne cvităm cu inamicul așa cum putem. În cazul acesta, războiul s'ar sfârși cu mult mai iute de cum crede America.

La întrebarea corespondentului ziarului din Madrid, că submarinele germane nu vor face deosebire între vasele neutralilor, Zimmermann a declarat:

— *In general nu, nu cunoaștem deosebire și nici nu vom face nici o deosebire. Hotărîrea noastră e decisivă și nu se poate schimba. Numai așa putem încheia războiul în vara aceasta, ceea ce cățiva aceasta o vrem.*

glasul lui dulce, de ciopoi.

— Unchiu, tată, uite unchiu! Unchiu nost...

Dar n'a strigat. Ci venea încet pe lângă tatăl său, cu capul plecat, cu pălăriuța pe ochi. Când l-am strâns în brațe și l-am sărutat, am văzut că din ochișori i-se preling picuri de lacrimi.

— Pane dragă, Mirceo, ce-i cu tine?

— Se uită la mine abătut și trist.

— Mă doale...

— Ce te doare, scumpule?

— Gulțița mă doale...

Imi spune tatăl său întâmplarea. Apucarea cine știe cum, la o furculiță ori la un cuțit, și punându-o în gură fără să-l vadă cineva, a căzut și s'a întepat în ceriul gurii. Ș'a făcut o rană mărișoară. Au trebuit să-l aducă la doftor.

L-am luat pe Mircea eu, să-l înseninez. Imi era așa de jale să-l văd tăcut, cu capul plecat spre umărul drept, cu buzișoarele adunate pe plâns.

— Pane, hai să ne jucăm! Prindem pisoiul, încălecăm pe un cal buestru... Vii, Mirceo?

(Va urma).

Cugetări.

Din: »Jertfa de O. Priș.

Nu aduce nime jertfă, din ceea ce are mai rău.

*

Cei dragi tot se gășesc ei în lume aceasta.

Vorbirea lui Bethmann-Hollweg. Chestia păcii.

În ședința camerei imperiale cancelarul Bethmann-Hollweg a ținut următorul discurs: Până când ostașii noștri luptă în tranșee în foc de baraje, submarinele noastre circulă pe mare, disprețuind moartea, — nouă celor de acasă ni-se impune fabricarea tunurilor, munițiilor, producerea articlilor de consum și justa distribuire a acestora. Politica internă și cea externă trebuie să aibă un singur scop; *luptă și învingere*. Votarea noului buget arată lumii, că noi suntem hotărîți să luptăm până când inimicii vor fi aplicați la pace. Că oare cum are să fie această pace, deocamdată în aceasta privință orice discuție e prematură. Dușmanii noștri și-au precizat țelul. Scopul nostru e: Încheierea războiului pe bazele unei păci durabile, care să ne deie despăgubire pentru ilegalitățile suferite, care se asigure viitorul și ființa unei Germanii tari.

În politica internă urmărim realizarea condițiilor economice, spirituale și sociale. Adversarii noștri afirmă, că vrem să elibereze poporul german de sub militarismul prusiac, aceasta eliberare, dacă se va recere, vom efeptui-o noi.

Intervenția de pace alui Wilson și altor state neutrale, pornirile de cuceriri asasine a statelor inamice au fost mai tari decât dorințele de pace a popoarelor lor. Răspunsul lor disprețuitor a întărit și mai tare raporturile dintre aliați. Responsabilitatea pentru continuarea războiului încumbă inamicilor, cari au respins ofertul nostru de pace.

Statele neutrale au răspuns la inaugurarea celui mai extins războiu submarin cu multă preveniență. Neutralii au să lupte cu multe greutate. Motivul final al acestora e despotismul maritim al Angliei. Statele-Unite însă prin nota din 31 Ianuarie au rupt, în mod respingător, legăturile diplomatice cu Germania. Relațiile bune istorice dintre Germania și Statele-Unite s'au schimbat în decursul războiului, fiindcă Uniunea a voit să asigure comunicație liberă pe zonele maritime de războiu nu numai pentru supușii ei, ci și pentru vasele comerciale cu statele ententei.

Noi am fost aplicați la pace. Ne luptăm pentru existență cu un dușman care a călcat în picioare drepturile internaționale. La timpul său Anglia, prin blocusul inaugurat contra noastră, a periclitat mai mult

libertatea maritimă, astfel nici nouă nu ni-se va reproșa dacă ne-am decis la pașul acesta. Interesele vitale ale Americii nu pot pretinde numai dela noi comunicația liberă maritimă. Cu toate acestea Wilson vrea, ca toți neutralii să sară asupra noastră. Regretăm ruperea cu poporul american. Noi nu putem cedă.

Anglia a voit să infometese femeile și copii germani. Lupta de submarine a delăturat primejdiile acestea.

Succesele războiului submarin întrec cu mult așteptările amiralității maritime.

Inimicii noștri retac partea cea mai mare a pierderilor. Informațiile după cari vasele de războiu au rupt blocada, nu sunt vrednice de atenție, fiindcă nu am proclamat blocadă. Am designat o zonă închisă pe unde am anunțat, că e primejdioasă navigarea. E foarte natural, că unele vase pot să încunjure pericolul.

Cancelarul imperial exprimă cele mai vii mulțumiri poporului german, care în cea mai deplină armonie își îndeplinește datorințele.

În chestia „Fondului viduo-orfanal”.

În nr. 8 al »Unirii« a. 1917 pseudonimul »Ceva« constată faptul dureros de adevărat că de războiu în față se areptă nimănui nu-i vine în gând să se îngrijască, să se îngrijească și acestora traiul — de ceea mai multori — bătuti de asprimea sorții așa de greu. Astăzi când o păreche de încălțăminte bune fac aproape cât jumătate din penzia unei preotese văduve, și-e parecă sfială să-i mai zici pe nume. Las, că nici penziunea noastră nu-i de invidiat (poate de desprețuit), dar încai dintre noi puțini ajung să-i ia folosul, căci cei mai mulți își văd de alt repaus mai comod, decât celce îl poate da o penziune care nu mai corespunde lipselor de azi.

Confratele în »Chestiile actuale« dupăce nici starea actuală a fondului, nici statutele nu permit urcarea proviziunii«, spune, că Veneratului cler arhidiecezan li revine și datorința de a alina suferințele văduvelor și orfanilor, *fiindcă ei sunt deprinși de-a binele cu greul vieții*. Și face apoi și propuneri în sensul, ca să se ajute acest fond cu 5% din cvincvenalul scadent. Propunerea e bună și să dea Dumnezeu ca toți să o traducă în faptă.

În ceea ce urmează voiu cercă să spun și eu în această chestie ceva. Înainte de toate țin să fac o consta-

tare. Alte fonduri de penzie (nu preoțești) în schimbul celei mai minimale cvote pot să dea o pensiune perfect egală cu — să zicem — Fondul Vancan, care după 45 ani de slujbă contra unei taxe de 80 cor. plătită 45 de-a rândul îți dă 1200 cor. Mi-se pare că nu-i chiar de loc proporție între capital ce-l investește în calificarea-i de 16 ani, între slujba ce o face și între răsplată. Așa e la noi la preoți, dar consoartele noastre stau și mai rău e și mai mică cu jumătate provizia deși ele cu jumătate cel puțin, sunt mai puțin capabile de câștig.

Răul acesta la toată întâmplarea nu mai e de suferit, trebuie să se pună capăt unor stări deadreptul nevrednice pentru acelea cari, făcându-se preotese, le paște nenorocul văduviei. Trebuie să se facă ceva și încă de urgență, căci scumpetea de azi — care de bună seamă nu se va micșora — va nimici la multe existența, poate din singura pricină, că s'au făcut preotese.

Dacă »starea actuală a fondului nu permite« urcarea pensiunii văduvelor, deși ar fi vremea se permită; dacă »statutele nu se pot schimba«, deși ar fi bine să se schimbe, va trebui ca noi cari avem lipsă de el să ne vedem de treburi. Având în vedere, că celea 5% cari se vor oferi poate de cvincvenaliști, se vor da numai de durată războiului și că va mări poate nici cu 1—10% ajutorul văduvelor, vor trebui aflate și alte mijloace pentru augmentarea acestui fond.

Mijloacele acestea ar fi după modesta mea părere: 1. Fiecare parohie matre să contribuie anual cu taxa de 20 cor. Numărul parohiilor e circa 700 și așa sporul anual ar fi 14,000 cor. — Dacă dau anual 24 cor. »Fondului regnicolar docental«, de ce nu ar da 20 cor. și pentru preoți, respective preotesele văduve. E drept, că bisericile contribuie cu 2% din beneficiul parohial, dar aceasta este o nimică toată. Acesta ar fi poate cel mai potrivit mod de augmentare. Nu aș scui de taxa asta nici chiar beneficiile episcopoești, care încă ar putea contribui cu o parte proporționată averii, căci »quod supersunt sunt patrimonialia pauperorum«. Și apoi și văduvele și orfanii în cea mai mare parte săraci sunt și ei.

2. Fiecare fond ar putea rupe câte o părticică și ar putea-o da acestui fond, căci cu mulți cari se susțin (de bună seamă că numai în parte) din fondurile de stipendii nu mergem în raiu. Și poate am face o plăcere

și vrednicilor fundatori, scăpându-i de a-și vedea mâncați creșteruși postți și ajutați de mulți liberțugetători. Și și de aici ar mai putea veni — să zicem — vre-o 6000 cor. Și 20,000 sunt spor. Pierderea de 6000 s'ar putea cârpi cu aceea, că s'ar obliga beneficiarii la replătirea, cel puțin în parte, a stipendiului după ce vor fi ajuns la plată, că nu le va fi nimic.

3. Băncile românești la cari sunt depuse mărișoarele capitaluri ale fondurile, ar putea și ele da — să zicem — odată pentru totdeauna și acestui fond o parte din venitul lor, căci doar capitalele acestea le ajută în mod simțitor prosperarea. Să zicem numai 50,000 și ar fi 70,000 până acum.

4. Ce la locul ei este apoi propunerea păr. Dr. Cerghizan dintr'un număr mai recent al »Unirii«, în legătură cu înscrierea preoților din cutare dieceză catolică la Societatea pentru ajutorarea muncitorilor invalizi. S'ar putea folosi și în direcția asta. Ba s'ar putea face așa ceva și la noi — se înțelege în mic.

Acestea ar fi după, părerea mea modestă celea mai la îndemână și mai ușor de realizat mijloace pentru augmentarea fondului viduo-orfanal. Se înțelege, că toate acestea țintesc la augmentarea lui viitoare. Lipsele prezente s'ar putea suplini numai prin contribuiri de felul celui indicat de »Ceva« în nr. 9 al »Unirii« și un alt contribuiri.

N'ar strică dacă ar întoarce Dumnezeu viitorilor fundatori privirea și spre acest fond. io.

Răsboiul european.

Trupel arhiducelui Iosif au ocupat cu asalt pozițiile inamice de pe ambele laturi dela Valeaputnei. Aci au făcut prinsonier 12 ofițeri, 1300 ostași, au capturat 11 mitralieze, și 9 aruncătoare de esplosive.

În apus, țărnișii stângi dela Maas au eșuat atacurile de noapte ale Francezilor pornite spre nord-ost de Avacourt.

La Macedonia s'au dat lupte la înclinarea râului Cerna. Spre ost de Paralova italienii au voit să reocupe pozițiile pierdute în 12 Februarie. Încercarea lor s'a zădărnicit.

Pe celelalte fronturi nimic de remarcat.

Informațiuni.

† **Ermil Borcea.** S'a dus dintră noi s'a mutat la cele veenice și glumeț și toți iubitul *Ermil Borcea*, fost funcționar superior la banca de asigurare »Transilvania« din Sibiu, publicist și umorist de seamă cunoscut publicului mare românesc sub numele de *Haralamb Călămăr*, pseudonim sub care își publica poezii hazii și glumele în diferitele foi românești. Decedat a fost în anii trecuți colaborator valoros al ziarului nostru, în coloanele căruia a publicat numeroși articoli seriși cu multă pricepere și semnați cu litere (b.) Dela ziarul nostru a trecut apoi la »Gazeta Transilvaniei«, unde a făcut pe administratorul foii, până la invasiunea română, când îmbolnăvindu-se, intrat în spitalul din Brașov. După reînnoșarea a venit la Sibiu, unde a compus pentru ultima oară, calendarul umorist »*Posnașul*« apoi a căzut de nou la pat Sâmbătă, în 24 Februarie n. la orele 3 a. a adormit în Domnul, părăsind această vale a plândgerilor în etate de 47 ani. deplâng: mamăsa îndurerată, văduva, *Mar Borcea*, sora *Eleonora* fratele *Dr. Lucea Borcea*, fisc conzistorial, precum și toți prietini și cunoscuți. În mormântarea rănișilor săi pământești a avut loc. Luni, 27 Februarie nou, la orele 3 d. a. din capul cimiterului orașenesc. Fie-i decedatului sonul ușor și memoria binecuvântată. »T. H.

Prețuri maxime. Pe temeiul hotărârii guvernului ungar, se va publica în curând ordonanța privitoare la prețurile maxime fixe pentru tot soiul de încălzăminte.

Nou tratament medical privitor la răni. În Franța un medic tânăr cu numele *Menciea* a inventat un fluid, care aplicat la ranele cauzate de proiectile și arme, produce efecte intradecă miraculoase. Noul tratament are însușirea, că dezinfectând rana și anihilând microbii, cari ar putea cauza pușoire, nu omoară cu aceea ocazie și celulele de pe suprafața ranelor, ci le face capabile de a crește și uplea spațiul distrus de gloante. Se zice, că sute de răniți au fost cruțați astfel de amputări și și-au putut mântui corpul de mutilări.

† **Susana A. Mureșian**, soția poetului *Andrei Murășianu*, a adormit în Domnul Duminecă noaptea, 19 Februarie nou, în etate de 96 ani, în Brașov, în azilul reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele. A fost înmormântată Miercuri, săptămâna trecută, la orele 3 d. a. în cimiterul din Grozveri, lângă soțul ei. Odihească în pace!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Recomand

Lumini din compoziție de ceară, sucituri, coarde de ceară (stat), în prețurile curente. Despre serviciul prompt și culant garantează firma mea.

Alba-Iulia (Gyulafehervár)

Berrek Victor

Ioan Suciu